

Handläggningsordning för utbildningsgranskning vid det humanvetenskapliga området

Typ av dokument	Handläggningsordning
Beslutad av	Områdesnämnden för humanvetenskap
Beslutsdatum	2020-10-14
Dnr	dnr SU FV-1.1.2-3053-20
Giltighetstid	2021-07-01 - tillsvidare
Ersätter dokument	Handläggningsordning för utbildningsgranskning vid det humanvetenskapliga området, dnr SU FV-1.1.2-2784-19, beslutad 2019-09-11
Ansvarig förvaltningsavdelning	Områdeskansliet för humanvetenskap
Ansvarig handläggare	Peter Bretschneider

Beskrivning:

Handläggningsordningen beskriver den generella strukturen för utbildningsgranskning vid det humanvetenskapliga området.

Dokumentet beskriver hur institutionerna ska ta fram utbildningsrapporter, hur granskningsgruppernas ledamöter ska utses, hur granskningsgrupperna ska vara sammansatta, vilka uppgifter granskningsgrupperna ska ha och vilket uppdrag den enskilde granskaren ska ha. Vidare specificeras vad som kan vara granskningsunderlag samt hur granskningens resultat ska hanteras inom området.

Handläggningsordning för utbildningsgranskning vid det humanvetenskapliga området

1. **Bakgrund**
2. **Granskningens uppläggning – generell struktur**
3. **Granskningsobjekt och tidsplan för granskning**
4. **Institutionernas arbete med utbildningsrapporter**
5. **Granskningsgrupper för utbildningsgranskning**
Utseende av granskningsgruppens akademiska ledamöter
Granskningsgruppens sammansättning
Granskningsgruppens uppgift
Granskarens uppdrag
Granskningsgruppens omdöme
6. **Granskningsunderlag**
7. **Granskningens resultat**
Beslut om att utbildningen inte behöver vidta några åtgärder
Beslut om fortsatt utvecklingsarbete (rekommendationer)
Beslut om nödvändiga åtgärder
Beslut om extern granskning
Dialog med utbildningsansvarig

1. Bakgrund

Den 18 januari 2018 fattade rektor beslut om *Nya kvalitetssäkrande aktiviteter inom Stockholms universitets kvalitetssystem för utbildning* (Dnr SU FV-1.1.9-3020-17). Den 27 juni 2019 fattades ett kompletterande rektorsbeslut, *Regler för utbildningsgranskningar* (Dnr SU FV-1.1.2-2143-19), som specificerar vilka universitetsgemensamma regler som ska gälla för utbildningsgranskningar vid universitetet. Reglerna, som nu innehåller kvalitetskriterier och de obligatoriska mallar som ska användas i utbildningsgranskningen reviderades den 25 juni 2020 (Dnr SU FV-1.1.2-2415-20) mot bakgrund av de erfarenheter som gjordes under de första granskningsomgångarna. Dessa reviderade regler ligger till grund för föreliggande *Handläggningsordning för utbildningsgranskning vid det humanvetenskapliga området*.

Det nuvarande regelverket fastslår bland annat att samtliga utbildningar vid Stockholms universitet ska granskas genom utbildningsrapporter. Varje utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå ska granskas vart sjätte år. Områdesnämnderna ansvarar för planering och genomförande av granskningarna. I detta ingår att områdesnämnderna beslutar om indelning av utbildningar, samt tidplan för granskningen inom ramen för den löpande sexåriga cykeln. Områdesnämnderna ansvarar för uppföljning av utbildningsgranskningar och beslut om åtgärdsredovisningar. Områdesnämnderna kan vid behov även besluta om en kompletterande extern granskning och ska årsvis återrapporera sitt arbete i en kvalitetsrapport som utgör underlag till rektors kvalitetsdialoger.

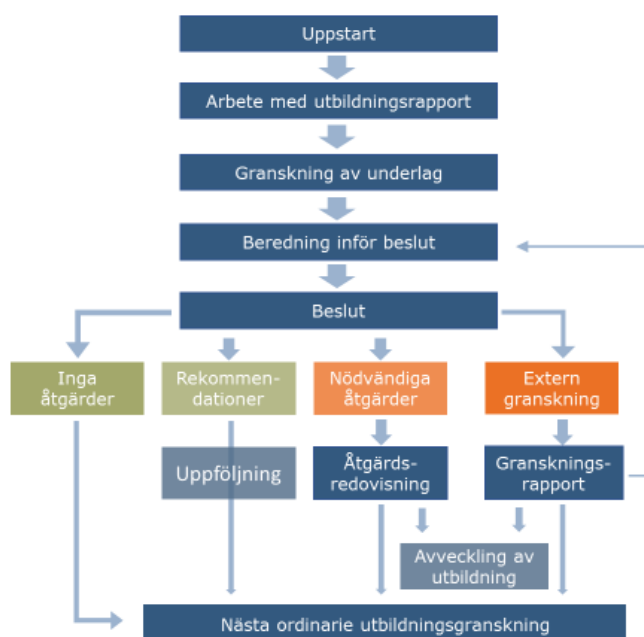
2. Granskningens uppläggning – generell struktur

Enligt rektorsbeslutet sker granskningen genom att ansvarig institution lämnar in en utbildningsrapport för berörd utbildning till områdesnämnden. Vid det humanvetenskapliga området granskas utbildningsrapporten av en granskningsgrupp vars ledamöter föreslås av

fakultetsnämnderna. Granskningsgruppen lämnar förslag på åtgärder till någon av områdets utbildningsberedningar: Beredning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (Buga), Beredning för lärarutbildning (Bula) eller Beredning för utbildning på forskarnivå (Buf). Utbildningsberedningarna förbereder förslag till beslut till områdesnämnden som i förekommande fall fattar beslut om åtgärder som ska vidtas. Institutionen som anordnar utbildningen delges områdesnämndens beslut, genomför de av områdesnämnden beslutade åtgärderna och upprättar en åtgärdsredovisning som skickas till berörd fakultetsnämnd. Fakultetsnämnden gör en bedömning av åtgärderna och rapporterar till områdesnämnden. Områdesnämnden i sin tur rapporterar om sitt arbete med kvalitetssäkringssystemet i en årlig kvalitetsrapport som utgör underlag till rektors årliga kvalitetsdialog.

Figur 1 visar granskningsprocessens övergripande struktur och tabell 1 beskriver den ungefärliga tidsplanen för en reguljär granskningsomgång.

Figur 1: Granskningsprocessen

Tabell 1: Ungefärlig tidsplan för utbildningsgranskning inom området

Fas 1: Utbildningsgranskning	
Månad 1	Förberedelser, informationsmöte med institutionen, start utbildningsrapport
Månad 2–6	Institutionens arbete med utbildningsrapport
Månad 7–8	Granskningsgruppens arbete pågår, granskningsrapporten lämnas in, delning institution
Månad 9–10	Beredning vid området, beslut om eventuella åtgärder i områdesnämnd
Fas 2: eventuell åtgärdsredovisning	
Månad 11–19	Institutionen vidtar åtgärder och lämnar åtgärdsredovisning
Månad 20–21	Fakulteterna bereder och lämnar beslutsförslag till områdesnämnd
Månad 22–23	Beredning inom området och områdesnämndens beslut

3. Granskningsobjekt och tidsplan för granskning

Humanvetenskapliga områdets samtliga utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå ska genomgå utbildningsgranskning under perioden 2019–2025. Områdesnämnden har fattat beslut om indelning av utbildningar och en tidsordning för de granskningar som ska genomföras vid området under sexårsperioden 2019–2025 (Beslut 2020-10-14, dnr SU FV-3054-20). Indelning av utbildningar samt tidsschema för utbildningsgranskningar är tillgänglig på humanvetenskapliga områdets webbplats där även resultaten av granskningarna kontinuerligt publiceras.¹

Områdesnämndens beslut innebär att sammanlagt omkring 160 utbildningar granskas under en löpande sexårsperiod. Granskningen omfattar 51 forskarutbildningsämnen och 109 utbildningar på grundnivå och avancerad nivå (utbildningsnivåerna granskas antingen tillsammans eller separat), varav 7 programutbildningar och 11 lärarutbildningar. Icke poänggivande utbildningar granskas inte. Granskning av utbildningarna påbörjas varje vårtermin.

4. Institutionernas arbete med utbildningsrapporten och åtgärdsredovisning

Institutionsledningen deltar på ett informationsmöte i mitten av terminen som föregår terminen då granskningen äger rum. Prefekten avsätter personella resurser för arbetet med utbildningsrapporten, vanligtvis i form av att en kollegial arbetsgrupp inrättas. All personal som berörs av den granskade utbildningen ska informeras om arbetet med utbildningsrapporten. Även studenter ska involveras i processen med att ta fram utbildningsrapporten enligt en av rektor fastställd mall. Det lokala student- eller ämnesrådet på institutionen ska ges möjlighet att föreslå studentrepresentanter.

Representanterna ska utses av studentkåren. Se vidare *Regler för studentinflytande* (tillgänglig på medarbetarwebben under Styrdokument – regelboken).

Utbildningsrapporten ska vara godkänd av institutionsstyrelsen och skickas in av prefekt till områdesnämndens utbildningsberedningar. Om utbildningen spänner över flera institutioner ska rapporten förankras med samtliga inblandade institutioner.

Om områdesnämnden beslutar att institutionen måste vidta åtgärder, ska institutionsledningen upprätta en åtgärdsredovisning som behöver godkännas av berörd fakultetsnämnd.

Åtgärdsredovisning som beskriver vidtagna åtgärder ska vara godkänd av institutionsstyrelsen och skickas in av prefekt till fakultetsnämnden. Om utbildningen spänner över flera institutioner ska rapporten förankras med samtliga inblandade institutioner. Eftersom studentkåren, enligt rektorsbeslut, ska erbjudas möjlighet att utse studentrepresentanter (dvs. studenter och doktorander) till samtliga steg i utbildningsgranskningarna gäller detta även framtagandet av åtgärdsredovisningen.

¹ Områdets webbplats med information om kvalitetsarbete: <https://www.su.se/humanvet/utbildning/kvalitetsarbete>

5. Granskningsgrupper för utbildningsgranskning

Utseende av granskningsgruppens akademiska ledamöter

Det är områdesnämnden som ansvarar för planering och genomförande av granskningarna. Fakultetsnämnderna nominerar ett visst, av områdesnämnden bestämt, antal ledamöter som ska ingå i granskningsgrupperna. Nomineringar ska normalt avse två granskningsomgångar. Hur förslagen tas fram på fakultetsnivå är fakultetsnämndernas ansvar. Som stöd för detta finns en områdesgemensam rekommendation som bygger på institutionernas relativa storlek, det vill säga att institutionernas relativa andel lärare i relation till fakultetens samlade antal lärare ligger till grund för hur många granskare en institution lämpligen utser under en sexårsperiod. Ett förslag för en sådan fördelning tillhandahålls av områdeskansliet.

Med utgångspunkt i fakultetsnämndernas nomineringar beslutar vicerektor på delegation av områdesnämnden om vilka granskare som ska ingå i granskningsgrupperna under ett kalenderår. Beslutet fattas senast 6 månader innan granskningsgruppen påbörjar sitt arbete.

Granskningsgruppens sammansättning

Gruppens akademiska ledamöter ska ha doktorsexamen och vara tillsvidareanställda eller ha en anställning som biträdande lektor vid Stockholms universitet. Ledamöterna behöver ha gott omdöme, integritet, kunna genomföra konstruktivt kritiska kollegiala bedömningar och vara personer som värnar om god utbildning som vilar på vetenskaplig grund.

Personer från områdets alla tre fakulteter ska fungera som granskare. Fördelningen av granskare ska ske fakultetsöverskridande och om möjligt områdesöverskridande så att en granskare från en fakultet bedömer en utbildning från en annan fakultet. Eftersom utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå blir granskade ska minst en av granskningsgrupperna bestå av ledamöter med kompetens att bedöma utbildning på forskarnivå.

Varje granskningsgrupp ska ha en ordförande vars uppgift är att samordna granskningsgruppens arbete, kalibrera ledamöternas bedömningsnivå och kontinuerligt återrapportera till respektive beredningsgrupp om det pågående granskningsarbetet.

Studenter och doktorander ges möjlighet att utse en representant i berörda granskningsgrupper. Studentrepresentanterna ska ersättas för sina arbetsinsatser.

Varje granskningsgrupp har kanslistöd som bistår granskarna bland annat genom information om uppdraget och dess rättsliga bakgrund, information vid ett upptaktsmöte, tidsplan samt koordinering av slutdatum och mötestider. Kanslistöd bör om möjligt delta vid granskningsgruppens möten.

Granskningsgruppens uppgift

Granskningsgruppens uppgift är att bedöma om utbildningen ifråga uppfyller de krav som ställs i högskolelag och högskoleförordning samt om den är anpassad till det europeiska regelverket som rör utvärdering och kvalitetsarbete.² Fokus för granskningarna ska vara förutsättningar, rutiner och

² European Standards and Guidelines for Quality Assurance (ESG). Svensk översättning:
<https://www.uka.se/kvalitet--examenstillstand/verktyg-for-larosaten-och-bedomare/esg-pa-svenska.html>

processer vad gäller planering, genomförande och uppföljning av utbildning. Den ämnesspecifika kvaliteten granskas främst inom ramen för extern granskning när en sådan är aktuell.

Utifrån från rektor fastställda kvalitetskriterier ska granskningsgruppen bedöma huruvida utbildningen ifråga genomsyras av olika aktiviteter som bidrar till att säkerställa och utveckla kvaliteten i utbildningen, såsom systematiska och regelbundna uppföljnings- eller utvärderingsprocesser. Den kollegiala utvärderingsformen och granskningsgruppens samlade rekommendationer ska bidra till långsiktig kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av områdets utbildningar.

Granskarens uppdrag

Varje utnämnd ledamot fungerar som granskare under minst två granskningsomgångar som med fördel ligger i följd. Enligt detta upplägg består varje granskningsgrupp av ett antal erfarna granskare (som deltog i den förra granskningsomgången) och ett antal nya granskare (som kommer att vara erfarna nästföljande granskningsomgång). Granskarna kan därmed lära sig av varandra, samtidigt som ett av ändamålen som ligger till grund för Stockholms universitets kvalitetssäkringssystem främjas, nämligen att sprida kunskap om systematiskt kvalitetsarbete bland all berörd personal.

En granskare ansvarar i regel för bedömning av två utbildningsrapporter per granskningsomgång och är biträdande granskare för ytterligare två. Granskaren och den biträdande granskaren ska i nära samarbete göra sin bedömning av utbildningen ifråga. Granskaren författar ett utkast till granskningsrapport enligt en (av rektor fastställd) mall. Därefter sker minst en kalibrering av bedömningarna i hela granskningsgruppen. Utkastet till granskningsrapport revideras utifrån de ventilerade synpunkterna. Därefter samlas granskningsgruppen och enas om en slutgiltig granskningsrapport för varje berörd utbildning i vilken även student- respektive doktorandrepresentanternas synpunkter beaktas.

Student- respektive doktorandrepresentantens uppgift är att delta i granskningsgruppens möten under hela granskningsprocessen. Student- respektive doktorandrepresentanten ska säkerställa att bedömningarna anlägger ett student- eller doktorandperspektiv där det är relevant, bevaka student- respektive doktorandperspektivet vid diskussioner om kvalitetskriterierna samt delta i diskussionen om granskningsgruppens gemensamma yttrande, inklusive granskningsgruppens förslag till samlat omdöme och förslag till beslut för var och en av utbildningsrapporterna.

Granskningsgruppens omdöme

I granskningsgruppens slutliga granskningsrapport formuleras i förekommande fall förslag på nödvändiga åtgärder som utbildningen i fråga *ska* vidta för att uppnå hög kvalitet enligt gällande kvalitetskriterier. Den slutliga granskningsrapporten ska även innehålla rekommendationer på åtgärder som utbildningen i fråga *bör* vidta för att förbättra utbildningens kvalitet.³ Syftet med dessa rekommendationer är att utlåtandet ska fungera som stöd för institutionens arbete med fortsatt kvalitetsutveckling. Granskningsgruppens bedömning ska inte resultera i ett värderande slutomdöme av hela utbildningen.

³ "En rekommendation ska vara problembaserad och förväntas vara åtgärdad senast i samband med nästa ordinarie granskning. En rekommendation skiljer sig således från mer allmänna tips och råd, vilka kan finnas med i granskningsrapportens brödtext men inte i själva förslaget till rekommendationer och åtgärder." (*Regler för utbildningsgranskningar*, sida 10)

Om det i gruppen uppstår tvivel om att utbildningen ger studenterna tillräckliga möjligheter att uppnå ett eller flera examensmål, eller om gruppen finner att en ytterligare granskning är nödvändig av andra skäl, ska gruppen föreslå en extern granskning.

Under granskningsperioden ska en obligatorisk dialog genomföras mellan granskningsgrupp och de utbildningsansvariga (inklusive studentrepresentanter). Dialogen syftar primärt till att utreda eventuella oklarheter i underlagen.

Innan granskningsgruppen avslutar sitt arbete ska den ge de utbildningsansvariga och studentrepresentanterna möjlighet att i skriftlig form kommentera eventuella sakfel och oklarheter i granskningsrapporten. Därför ska granskningsgruppens kanslistöd skicka granskningsrapporten till de utbildningsansvariga och granskningsgruppen ska ges möjlighet att ta hänsyn till de inkomna synpunkterna innan den färdiga granskningsrapporten remitteras till områdets utbildningsberedningar Buga, Bula eller Buf. Institutionernas skriftliga kommentarer bifogas granskningsrapporterna.

Kostnader i samband med granskningsarbetet belastar områdesnämndens budget enligt gängse ersättningsregler.

6. Granskningsunderlag

För att granskningsgrupperna ska kunna göra en kvalitativ och framåtsyftande bedömning krävs ett bra och heltäckande underlag. Det huvudsakliga underlaget består av institutionens utbildningsrapport som beskriver hur institutionen arbetar med säkring och utveckling av kvalitet med avseende på studenternas lärande och utbildningens resultat. Mallen innehåller även de kvalitetskriterier som är av särskild relevans för granskningen.

Utöver utbildningsrapporten ingår som obligatoriska bilagor från institutionen (enligt rektorsbeslut) en ifylld examensmålsmatris (för utbildningar på grundnivå och avancerad nivå) samt allmän studieplan och ett urval av individuella studieplaner (för utbildningar på forskarnivå). Relevant statistiskt underlag, som ska kommenteras i utbildningsrapporten, tillhandahålls av områdeskansliet. Till underlaget som lämnas in av utbildningsansvarig hör även en beskrivning av antalet lärare och annan undervisande personal som är verksamma i den granskade utbildningen enligt anvisningarna i mallarna för utbildningsrapport. Alternativt lämnas en ifylld och kommenterad lärar-/handlärartabell in som finns på universitetets kvalitetswebbplats.⁴

Utöver dessa underlag och den obligatoriska dialogen med utbildningsansvarig kan granskningsgruppen också begära in kompletterande underlag som institutionen i så fall ansvarar för att ta fram (Bilaga 1).

⁴ Universitetets webbplats med information om kvalitetsarbete: <https://www.su.se/om-oss/fakta/kvalitet/kvalitetssystem-f%C3%B6r-utbildning/kvalitetss%C3%A4krande-aktiviteter-1.360798>

7. Granskningens resultat

Områdesnämndens utbildningsberedningar (Buga, Bula, Buf) formulerar mot bakgrund av granskningsgruppens utlåtande beslutsförslag till områdesnämnden. Beredningsgrupperna kan därvid ändra granskningsgruppens åtgärdsförslag bland annat i syfte att kalibrera de olika granskningsgruppernas omdömen. I samband med att beslutsförslaget skickas till områdesnämnden ska de utbildningsansvariga samt berörda studentrepresentanter delges förslaget till beslut. Utbildningsberedningarna ska även återkoppla sina överväganden till granskningsgruppen.

Mot bakgrund av granskningsgruppens samlade förslag och efter beredning i berörd utbildningsberedning vid området fattar områdesnämnden beslut om vilka åtgärder som ska vidtas. Besluten expedieras av kanslistödet i respektive utbildningsberedning till berörda institutioner och fakultetskanslier för vidare åtgärd samt till ledamöterna i berörd granskningsgrupp. Vid behov bifogas den av rektor fastställda mallen för åtgärdsredovisning.

Områdesnämnden beslutar om att utbildningen inte behöver vidta några åtgärder, att utbildningen ges rekommendationer, att utbildningen bedöms vara i behov av nödvändiga åtgärder och/eller att utbildningen ska genomgå en extern granskning.

Beslut om att utbildningen inte behöver vidta några åtgärder

Om områdesnämnden finner att berörd utbildning uppfyller samtliga kvalitetskriterier behöver utbildningen inte vidta några åtgärder utan den går vidare i den ordinarie sexåriga granskningscykeln. Vid nästkommande utbildningsgranskning bör den utbildningsansvariga förhålla sig till eventuella tips och råd som granskningsgruppen har formulerat i granskningsrapportens brödtext.

Beslut om fortsatt utvecklingsarbete (rekommendationer)

Om områdesnämnden finner att berörd utbildning uppfyller samtliga kvalitetskriterier men ger rekommendationer (det vill säga ger förslag på åtgärder som institutionen bör vidta för att förbättra utbildningens kvalitet), åläggs berörd utbildningsansvarig att, i samband med nästkommande utbildningsgranskning, redogöra för arbetet som har genomförts mot bakgrund av rekommendationerna. Områdesnämnden kan även besluta om tidigarelagd uppföljning.

Beslut om nödvändiga åtgärder

Om områdesnämnden finner att berörd utbildning inte uppfyller de gällande kvalitetskriterierna i något avseende fattas beslut om att utbildningen ska genomföra ett utvecklingsarbete som ska redovisas efter en av områdesnämnden bestämd tidsperiod i form av en åtgärdsredovisning.

Berörd fakultetsnämnd ansvarar för att stödja den utbildningsansvariges arbete med att genomföra samtliga nödvändiga åtgärder och att se till att åtgärderna är genomförda på ett tillfredsställande sätt. Fakultetsnämnderna kan vid behov inhämta synpunkter från en granskningsgrupp. Om fakultetsnämnden finner att åtgärderna är genomförda på ett tillfredsställande sätt, föreslår fakultetsnämnden områdesnämnden att godkänna institutionens åtgärdsredovisning. Om fakultetsnämnden finner att åtgärderna är otillräckliga, informeras områdesnämnden. Utifrån fakultetsnämndens rekommendation fattar då områdesnämnden beslut som bl.a. kan innebära antagningsstopp eller avveckling av den berörda utbildningen.

Beslut om extern granskning

Om områdesnämnden finner att det uppstår tvivel om att utbildningen ger studenterna tillräckliga möjligheter att uppnå ett eller flera examensmål, eller om områdesnämnden finner att en ytterligare granskning är nödvändig av andra skäl, fattas beslut om att det genomförs en extern

granskning med ämnessakkunniga bedömare från andra lärosäten. Beslut om extern granskning kan fattas när som helst under pågående granskningsprocess.

För utbildning på grundnivå eller avancerad nivå ingår i den externa granskningen alltid granskning av ett urval av examensarbeten. Områdeskansliet ansvarar för att slumpa fram arbetena och, efter avidentifiering vid berörd institution, skicka dem till granskarna. Områdeskansliet ansvarar även för att skicka eventuellt övrigt underlag till granskarna och för att ta emot deras bedömningar och rapporter.

Den externa bedömargruppen (vars ledamöter föreslås av berörd utbildningsansvarig och som därefter utses av områdesnämnden) ska inkomma med en granskningsrapport till områdesnämnden inom given tidsram. Områdesnämnden beslutar även om ev. åtgärder som ska gälla under granskningsperioden samt beslutar om uppföljning och återkoppling till den utbildningsansvariga institutionen när den externa granskningen är klar.

Extern granskning ska alltid genomföras av minst två externa disputerade ämnessakkunniga granskare som är anställda vid olika lärosäten. Granskningen ska göras enligt de bedömningsaspekterna som specificeras i *Regler för utbildningsgranskning*. Granskningens resultat publiceras på universitetets webbsida om kvalitetsarbete (se not 4).

Dialog med utbildningsansvariga

Efter att områdesnämnden fattat beslut i ärendet sker en dialog med de utbildningsansvariga och studentrepresentanter från institutionen. Dialogens syfte är kvalitetsdrivande och ska ge möjlighet till diskussion kring eventuella åtgärder. Dialogen, i vilken minst en representant från områdets utbildningsberedningar deltar, arrangeras av respektive berörd fakultetsnämnd. Stöd ges av områdeskansliet.

Bilaga 1: Bilagor till utbildningsrapport

Till utbildningsrapporten hör:

- Examensmålsmatrix (enbart GN/AN)
- Allmän studieplan (enbart FN)
- Urval av individuella studieplaner (enbart FN)
- Lärar- och handledartabell (alternativt en beskrivning av antalet lärare och annan undervisande personal som är verksamma i den granskade utbildningen)

Ett urval av nedanstående dokument eller annan form av underlag kan, vid behov, begäras in av granskningsgruppen:

- Lokal examensbeskrivning (enbart GN/AN)
- Utbildningsplaner (enbart GN/AN)
- Urval av kursplaner
- Urval av kursbeskrivningar (kursmanualer)
- Urval av bedömningskriterier för examination
- Urval av examinationsuppgifter
- Urval av kursrapporter
- Länkar till relevanta webbsidor

Studentinlaga:

- Studenterna/doktoranderna ska alltid ges möjlighet att delta vid framtagandet av utbildningsrapporten, och kan även lämna en separat student/doktorandinlaga.